

Rapportage soortgerichtonderzoek

Oosthavenkade 55 te Vlaardingen

Wissing B.V.

Projectadviseur

Ruth van den Herik MSc
06-83578877

ruth@habitus.nl

Rapportage

Diede Melsen MSc

Documentcode

WIRD2019-1-RAP1

In opdracht van

Wissing B.V.

Contactpersoon opdrachtgever

Danielle Best

Opleverdatum

10 oktober 2019

Kwaliteitscontrole door

Richard Notenboom BSc

Kwaliteitscontrole op datum

10 oktober 2019

Paraaf

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport (inclusief foto's) is enkel toegestaan onder vermelding van de bron.

Dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt Habitus natuur & landschap geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of door toepassing van adviezen.

Correspondentieadres: Tolnasingel 1 /2411 PV / Bodegraven

Kvk-nummer: 61229628 / **Btw-nummer:** NL854262301B01

Rekeningnummer: NL14ABNA0494577894

www.habitus.nl

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	4
2.	METHODE	7
3.	RESULTATEN	8
4.	CONCLUSIE	8
BRONVERMELDING		9
BIJLAGEN		10

1. INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt de aanleiding van het onderzoek beschreven. Vervolgens wordt het projectgebied beschreven en wordt het onderzoek afgekaderd.

1.1 Aanleiding

De opdrachtgever is voornemens het huidige pand aan de Oosthavenkade 55 te Vlaardingen te verbouwen naar vier wooneenheden. Er is een ecologische quickscan uitgevoerd (Econsultancy, 27 maart 2019, 9036.001 D2). Hieruit blijkt dat de woning mogelijk gebruikt wordt als verblijfplaats door vleermuizen. De specifieke verwachte en onderzochte soorten zijn weergegeven in hoofdstuk 2.

Het beschadigen of vernietigen van gebiedsfuncties van beschermde soorten is verboden onder de Wet natuurbescherming. Daarom is soortgericht onderzoek uitgevoerd om aan te tonen of uit te sluiten dat deze gebiedsfuncties aanwezig zijn.

1.2 Doel en centrale vraag

Dit soortgericht onderzoek wordt uitgevoerd om te kunnen bepalen of de voorgenomen werkzaamheden in strijd zijn met de Wet natuurbescherming, zodat de opdrachtgever inzicht verkrijgt in eventuele aanvullende maatregelen die noodzakelijk zijn. De centrale vraag luidt dan ook:

Is er bij uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden kans op overtreding van de Wet natuurbescherming voor de onderzochte soorten en functies?

De onderzochte soorten en functies zijn beschreven in hoofdstuk 2. Dit rapport geeft antwoord op bovenstaande vraag en biedt, indien mogelijk, maatregelen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Is dit niet mogelijk, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Voorzijde van het onderzochte pand

1.3 Projectgebied

Het projectgebied ligt aan de Oosthavenkade 55 te Vlaardingen en is gelegen in de provincie Zuid-Holland. De begrenzing van het projectgebied is weergegeven in Figuur 1. De werkzaamheden beperken zich tot het pand in het projectgebied. In de huidige situatie bestaat het projectgebied uit een pand bestaande uit vier lagen, en een klein dakterras aan de oostzijde van het pand op de eerste verdieping. De omgeving van het projectgebied bestaat uit soortgelijke panden, woonwijken met afwisselend groen en watergang de Oude haven met langs de kade om de 15-20 meter een platoon.

Figuur 1: projectgebied (Bron luchtfoto: PDOK, 2018).

1.4 Voorgenomen werkzaamheden

Voor specifieke informatie over de voorgenomen werkzaamheden dient de quickscan met rapportcode 9036.001 D2 geraadpleegd te worden. Globaal wordt volgende activiteit uitgevoerd:

1. Verbouwen huidig pand tot vier wooneenheden.

1.5 Reikwijdte

Dit soortgericht onderzoek heeft alleen betrekking op:

- de onderzochte soorten en functies, zoals beschreven in hoofdstuk 2;
- het projectgebied zoals beschreven in paragraaf 1.3;
- de onderzochte elementen binnen het projectgebied, zoals beschreven in hoofdstuk 2;
- de werkzaamheden zoals beschreven in paragraaf 1.4. Als de werkzaamheden op een andere manier of volgens een andere planning worden uitgevoerd, zijn de conclusies van dit onderzoek niet meer van toepassing. In dat geval wordt geadviseerd om een nieuwe toetsing uit te laten voeren om te bepalen of de werkzaamheden volgens de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd;
- de Wet natuurbescherming, niet op ander beleid of wetgeving.

De resultaten van dit onderzoek zijn maximaal drie jaar geldig. Dit soortgericht onderzoek kan voor de initiatiefnemer als bewijsstuk dienen dat natuuronderzoek is verricht.

1.6 Criteria

Het onderzoek en de onderhavige rapportage voldoen aan de interne proces- en kwaliteitseisen van Habitus natuur & landschap¹. Wij hebben onze eigen kwaliteitseisen opgesteld omdat voor ecologisch onderzoek niet altijd kwaliteitseisen beschikbaar zijn. Het doel van onderstaande eisen is om een kwalitatief onderzoek te bieden (kwaliteitseisen). Het betreffen eisen over het proces (beoordeling, interpretatie), onderzoek (protocollen, inzet deskundigheid) en leesbaarheid (rapportage).

¹ De interne proces- en kwaliteitseisen betreffen het volgende:

- Het onderzoek wordt uitgevoerd volgens geldige onderzoeksprotocollen voor soortenonderzoek. In volgorde van prioritering zijn dit het Vleermuisprotocol 2017 (Netwerk Groene Bureaus), kennisdocumenten 2017 (Bij12), Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming 2017 (Netwerk Groene Bureaus) en de NDFF-protocollen. Indien er geen inventarisatieprotocol beschikbaar is voor een soort, dan zal een deskundige met expertkennis van de soort(groep) een werkwijze voorstellen.
- Het onderzoek sluit aan op de te verwachten soorten en functies uit een voorgaand onderzoek (ecologische quickscan).
- Het veldonderzoek wordt uitgevoerd door deskundigen op het gebied van de onderzochte soort(en). Een deskundige heeft aantoonbaar voldoende kennis en ervaring om relevante soorten te identificeren herkennen en relevant gedrag te beoordelen. Een deskundige voldoet aan de deskundigheidseisen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
- De projectadviseur heeft specifieke deskundigheid en meerdere jaren ervaring met soortgelijke onderzoeken of staat onder begeleiding van een ervaren adviseur.
- Iedere geleverde rapportage is door een andere deskundige (dan de schrijver) beoordeeld op inhoud en vorm op basis van vaste beoordelingscriteria. Geplaatste opmerkingen door de beoordelaar worden verwerkt of besproken tot de meningen in overeenstemming zijn met elkaar.
- De rapportage vermeldt welke deskundigen het veldwerk hebben uitgevoerd, volgens welke methode en met welke middelen. Bij vleermuisonderzoek wordt gebruik gemaakt van batdetectors die beschikken over opname- en vertragingmogelijkheden, zodat sonogrammen geanalyseerd kunnen worden.
- De onderzoeksresultaten en rapportage voldoen aan de volgende eisen: ecologisch en juridisch correct, degelijk onderbouwd, kort en bondig, leesbaar en begrijpbaar.
- Het rapport is volledig en controleerbaar, dit betekent:
Waarnemingen van beschermde soorten die te relateren zijn aan een beschermde functie of verblijfplaats worden altijd direct in het veld geregistreerd. Daarnaast worden alle geregistreerde waarnemingen gecontroleerd op juistheid door een andere ecooloog met expertkennis van de betreffende soortgroep. Van iedere waarneming is in ieder geval de datum, tijd, soort, aantal, gedrag en locatie (punt, vlak of lijn) weergegeven in het rapport.
- In het rapport is duidelijk te achterhalen hoe de interpretatie van de veldwaarnemingen leidt tot de vastgestelde functies voor soorten (zoals verblijfplaats of foerageergebied).
- Uit het rapport blijkt duidelijk welk effect de voorgenomen werkzaamheden op vastgestelde gebiedsfuncties hebben en welke verbodsbepalingen hierdoor overtreden worden. Hierbij worden alle mogelijke effecten van de werkzaamheden meegenomen, dus ook effecten buiten het werkgebied die gerelateerd zijn aan de getoetse ontwikkeling.
- De conclusie geeft antwoord op de vraag van de opdrachtgever.
- Habitus natuur & landschap verklaart hierbij onafhankelijk te zijn en geen enkel belang te hebben bij de uitkomst van het onderzoek. Al onze collega's hebben de [ethische gedragscode](#) ondertekend.

2. METHODE

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksmethodiek beschreven en wordt het onderzoek afgekaderd. Hier is beschreven op welke manier de gewenste informatie is verzameld. Daarnaast zijn de kopgegevens van de uitgevoerde bezoeken hier te vinden.

2.1 Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2017 (Netwerk Groene Bureaus, 2017) voor de soorten en functies omschreven in Tabel 1.

Tabel 1: mogelijk aanwezige soorten en functies op basis van vooronderzoek

Soort(en)	Functie(s)	Locatie(s) in het projectgebied
Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvliager	Zomerverblijf, winterverblijf, paarverblijf, kraamverblijf (behalve ruige dwergvleermuis)	Ronde opening oostgevel, gaten in betimmering, gat in metselwerk in de steeg, tussen de boeiboorden, ruimte tussen metselwerk en gevels en de houten constructie van het plafond van de steeg

Het veldwerk is uitgevoerd met behulp van een Petterson D240X in combinatie met opnameapparaat Ediroll R-05 en de Petterson M500-384 in combinatie met een Motorola telefoon. Beide batdetectors beschikken over opname- en vertragsmogelijkheden. Tijdens de bezoeken zijn alle relevante waarnemingen genoteerd. Geluiden die niet in het veld te determineren waren, zijn opgenomen en later geanalyseerd. Alle waarnemingen zijn gecontroleerd door de projectadviseur. De waarnemingen zijn zodanig ingevoerd dat dubbeltellingen zoveel mogelijk zijn voorkomen. Dit wil zeggen dat één baltsende vleermuis niet twee keer is ingevoerd. Op deze manier is het totale aantal individuele vleermuizen in het gebied geïnventariseerd.

Het onderzoek is uitgevoerd door één persoon en de waarnemingen zijn te voet gedaan vanwege de overzichtelijkheid van het projectgebied. Binnen het projectgebied (Figuur 1) zijn alle voor vleermuizen geschikte locaties onderzocht (zie Tabel 1).

2.2 Gegevens veldbezoeken

Het onderzoek is uitgevoerd op de data en met weersomstandigheden zoals aangegeven in onderstaande tabel.

Tabel 2: gegevens veldbezoeken

Waarnemer(s)	Datum	Zon op/onder	Tijd van	Tijd tot	Temperatuur(°C)	Bewolking	Wind-richting	Windkracht (Bft)	Neerslag (mm)
Diede Melsen	01-05-2019	06:14	04:14	06:14	9	8/8	NO	1	0
Tommie Pot	27-05-2019	21:46	21:46	23:46	13	6/8	ZW	3	0
Alex Zuijdervliet	04-07-2019	22:04	22:04	00:04	16	2/8	ZW	2	0
Alex Zuijdervliet	27-08-2019	20:42	21:42	23:42	27	0/8	NO	1	0
Alex Zuijdervliet	23-09-2019	19:40	20:40	21:40	30	1/8	ZW	2	0

2.3 Deskundigheid onderzoekers

Zowel het veldwerk, projectadvies en controle van het rapport is uitgevoerd door deskundige ecologen. In Bijlage 1 zijn de cv's van de veldwerkers, projectleider en kwaliteitscontroleur opgenomen om deze deskundigheid aantoonbaar te maken.

3. RESULTATEN

Onderstaand is per soort(groep) beschreven welke gebiedsfuncties zijn aangetroffen. Functies van soorten die onderzocht zijn, maar niet benoemd, zijn uitgesloten. Het betreft een interpretatie van de waarnemingen uit het veld, welke zijn weergegeven in Bijlage 2 en 3.

3.1 Vleermuizen

Er zijn geen beschermde functies voor vleermuizen aangetroffen binnen het projectgebied. Tijdens alle bezoeken zijn er geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen. Daarnaast zijn er bij de bezoeken gericht op paarverblijven geen baltsende vleermuizen waargenomen. De platanen bomenrij en de watergang voor de woning worden mogelijk gebruikt als foerageergebied en vliegroute. Er zijn hier tijdens diverse bezoeken foeragerende vleermuizen aangetroffen. Daarnaast zijn er in de bomenrij twee baltsende gewone vleermuizen waargenomen welke mogelijk een paarverblijf in één van de bomen hebben. Deze verblijven vallen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

4. CONCLUSIE

Onderstaand is de vraag beantwoord of er bij uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden overtreding van de Wet natuurbescherming plaatsvindt voor de onderzochte soorten en functies. Hierbij is toegelicht om welke artikelen het dan gaat. Daarnaast zijn aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject.

4.1 Toetsing en conclusie

Uit het uitgevoerde onderzoek blijkt dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn binnen het projectgebied. De aanwezigheid van beschermde functies van vleermuizen binnen het projectgebied zijn uitgesloten.

Is er bij uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden kans op overtreding van de Wet natuurbescherming voor de onderzochte soorten en functies?

Bij uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden zal de Wet natuurbescherming voor de onderzochte soorten en functies niet worden overtreden. Voor een overzicht van alle mogelijke risico's wordt verwezen naar de ecologische quickscan (Econsultancy, 27 maart 2019, 9036.001 D2).

BRONVERMELDING

Alle bronnen zijn geraadpleegd op 9 oktober 2019.

Literatuur

- Barlow, K. & Jones, G. (1997). Function of pipistrelle social calls: field data and a playback experiment ([hyperlink](#)). Animal behaviour 53: 991-999.
- BIJ12 (2017). [Kennisdocument gewone dwergvleermuis](#)
- BIJ12 (2017). [Kennisdocument ruige dwergvleermuis](#)
- Jones, G. (2009). Differences in songflight calls between two phonic types of the vespertilionid bat Pipistrellus Pipistrellus ([hyperlink](#)). Journal of Zoology 241(2):315 - 324.
- Netwerk Groene Bureau's (2017). [Vleermuisprotocol 2017](#)
- Russ, J. (2012). British bat calls: A guide to species identification.
- Sachteleben, J. & Helversen, von, O. (2006). Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (Pipistrellus pipistrellus) in an urban habitat ([hyperlink](#)). Acta Chiropterologica 8(2):391-401.

Geraadpleegde websites

www.vleermuis.net. Pagina's: [gewone dwergvleermuis](#), [ruige dwergvleermuis](#), [laatvlieger](#)

BIJLAGE 1 - CV's betrokken ecologen

Ruth van den Herik, MSc

Functie: projectadviseur

Relevante opleidingen:

- wo master Animal Sciences aan de Wageningen Universiteit, met specialisatie animal ecology.
- wo bachelor Dierwetenschappen aan de Wageningen Universiteit, met specialisatie wildlife biodiversity.

Ervaring:

Ruth is sinds augustus 2018 in dienst bij Habitus. Sinds die tijd ondersteunt zij projectleiders met het uitvoeren van veldwerk en het opstellen van diverse rapporten, onder begeleiding van Benjamin Brandt. Vanaf mei 2019 voert zij haar werkzaamheden, waaronder quickscans, zelfstandig uit. Tijdens haar opleiding heeft zij een brede kennis opgedaan van ecologie en heeft zij ook een semester gestudeerd in Zweden, om zich meer te verdiepen in natuur- en wildbeheer. Ook heeft ze ervaring met wildcamera's. Ze heeft vooral interesse in vogels en landzoogdieren.

Richard Notenboom, BSc

Functie: kwaliteitscontroleur

Relevante opleidingen:

- hbo Landscape & Environment management aan Inholland te Delft met specialisatie Natuur, Landschap en Recreatie.

Ervaring:

Richard is sinds 2016 in dienst bij Habitus. Direct in het eerste jaar heeft hij bewezen over grote kennis te beschikken van planten en vogels, zijn persoonlijke aandachtsgroepen. In 2016 heeft hij onder begeleiding quickscans én nadere soortgerichte onderzoeken naar planten, vissen, weekdieren, reptielen, vogels en vleermuizen uitgevoerd. Vanaf 2017 voert hij deze onderzoeken zelfstandig uit. Van de volgende soortgroepen heeft hij bewezen over voldoende kennis te beschikken om een ecologische effectenbeoordeling uit te voeren: grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, kevers, amfibieën, reptielen, vlinders, libellen, kreeften, vogels, mossen en vissen. Naast zijn functie als veldecoloog is Richard excursiegids bij Boswachter & Co.

Benieuwd naar de persoonlijke waarnemingen die Richard doet? Zie dan zijn account op waarneming.nl. Professionele waarnemingen worden ingevoerd via WrnPro.

Onderzoekers

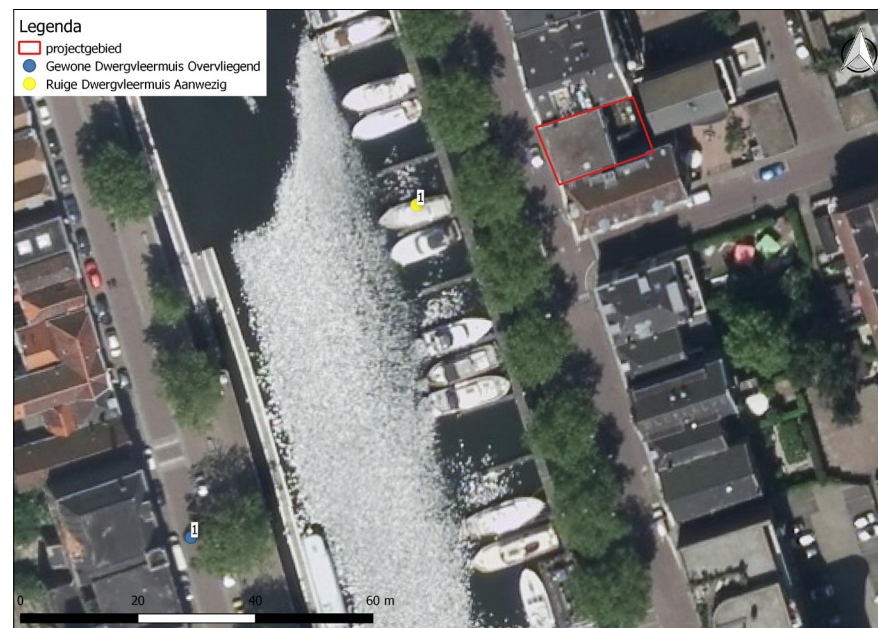
Ervaring:

Tijdens het onderzoek zijn diverse onderzoekers ingezet. Wij maken gebruik van een selectieproces om te bepalen of een onderzoeker bij ons ingezet kan worden. We selecteren op leervermogen, stabiliteit en passie voor het werk. De hoeveelheid ervaring varieert tussen de onderzoekers maar alle onderzoekers hebben een gedegen opleiding gehad. Daarnaast stemmen we de complexiteit van een project, wat afhankelijk is van de soorten en functies die verwacht worden, af op de ervaring van een onderzoeker. Onderzoekers met meer ervaring worden ingezet op complexere projecten. Voordat onderzoekers definitief ingezet worden om onderzoek te verrichten hebben zij minimaal vijf rondes meegelopen met ervaren onderzoekers en een theorieles gehad over de ecologie van de meest voorkomende vleermuizen. Daarnaast hebben de veldwerkers allemaal een achtergrond in de ecologie (studie, werk, etc.).

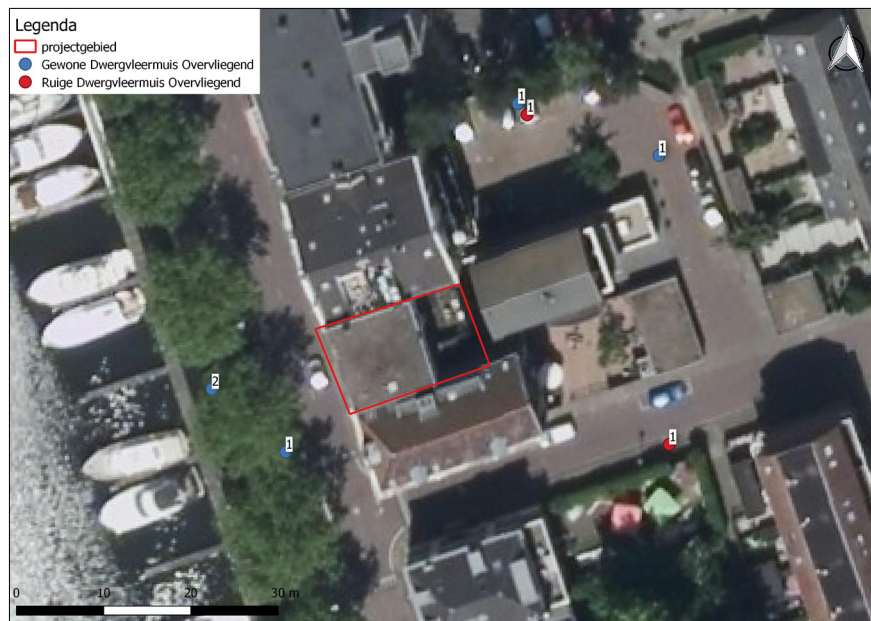
BIJLAGE 2 - Waarnemingen op kaart

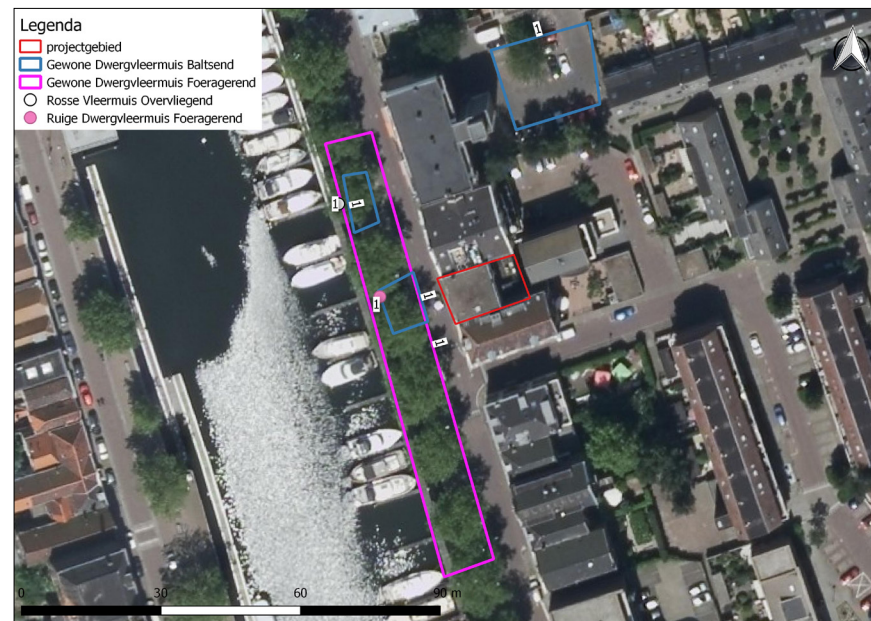
Figuur 1: Alle waarnemingen die gedaan zijn tijdens bezoek 1 zijn op de kaart weergegeven. Bij iedere waarneming is het aantal individuen weergegeven. Door in te zoomen wordt de kaart beter leesbaar.

Figuur 2: Alle waarnemingen die gedaan zijn tijdens bezoek 2 zijn op de kaart weergegeven. Bij iedere waarneming is het aantal individuen weergegeven. Door in te zoomen wordt de kaart beter leesbaar.

Figuur 3: Alle waarnemingen die gedaan zijn tijdens bezoek 3 zijn op de kaart weergegeven. Bij iedere waarneming is het aantal individuen weergegeven. Door in te zoomen wordt de kaart beter leesbaar.

Figuur 4: Alle waarnemingen die gedaan zijn tijdens bezoek 4 zijn op de kaart weergegeven. Bij iedere waarneming is het aantal individuen weergegeven. Door in te zoomen wordt de kaart beter leesbaar.

Figuur 5: Alle waarnemingen die gedaan zijn tijdens bezoek 5 zijn op de kaart weergegeven. Bij iedere waarneming is het aantal individuen weergegeven. Door in te zoomen wordt de kaart beter leesbaar.

BIJLAGE 3 - Tabel met alle waarnemingen

Datum	Tijd	Soort	Activiteit	Aantal	Y-coördinaten	X-coördinaten
2019-05-01	4:28:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1	51,905	4,347
2019-05-01	4:35:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1	51,906	4,346
2019-05-01	4:43:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1	51,906	4,347
2019-05-01	4:49:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1	51,906	4,346
2019-05-27	22:53:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1	51,905	4,346
2019-05-27	23:15:00	Ruige Dwergvleermuis	Aanwezig	1	51,905	4,346
2019-07-04	22:44:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1	51,906	4,347
2019-07-04	22:47:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1	51,906	4,347
2019-07-04	22:54:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1	51,905	4,347
2019-07-04	23:40:00	Ruige Dwergvleermuis	Overvliegend	1	51,906	4,347
2019-07-04	23:44:00	Ruige Dwergvleermuis	Overvliegend	1	51,905	4,347
2019-07-04	23:48:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	2	51,905	4,347
2019-08-27	22:16:00	Gewone Dwergvleermuis	Baltsend	1	51,906	4,346
2019-08-27	22:18:00	Gewone Dwergvleermuis	Baltsend	1	51,905	4,347
2019-08-27	22:19:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1	51,905	4,347
2019-08-27	22:32:00	Ruige Dwergvleermuis	Foeragerend	1	51,905	4,347
2019-08-27	23:19:00	Gewone Dwergvleermuis	Baltsend	1	51,906	4,347
2019-08-27	23:33:00	Rosse Vleermuis	Overvliegend	1	51,906	4,346
2019-09-23	20:49:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1	51,906	4,347
2019-09-23	20:49:00	Ruige Dwergvleermuis	Foeragerend	1	51,906	4,347
2019-09-23	22:14:00	Gewone Dwergvleermuis	Aanwezig	1	51,906	4,347

Tabel: Alle waarnemingen zijn in de tabel opgenomen. Het betreft de waarnemingen van alle bezoeken. In tabel 2 is te zien wie het bezoek heeft uitgevoerd.

Over ons

Habitus natuur & landschap is een vooruitstrevend onderzoeks- en adviesbureau voor ecologie, natuur en landschap. Kwaliteit en klanttevredenheid staan bij ons hoog in het vaandel. U kunt van ons verwachten dat wij vlotte en klantgerichte service bieden en aantrekkelijke producten opleveren van het hoogste inhoudelijke niveau. Wij geloven in langdurige samenwerking met opdrachtgevers, partners en personeel op een wijze die wederzijds voordeel oplevert.

Kwaliteit

Wij staan voor kwaliteit, dit begint voor ons bij onze ecologen, die specialistische kennis bezitten over de herkenning en ecologie van flora en fauna. Naast inhoudelijke expertise kan kwaliteit in sterke mate geborgd worden door het opstellen en beheren van processen, daarom hebben wij onze bedrijfsstructuur rond processen opgebouwd. Door de aanwezige inhoudelijke kennis en de toepassing van processen aan te vullen met een uitstekende communicatieve vaardigheden, zijn wij er van overtuigd dat elke dienst voldoet aan de strengste kwaliteitseisen.

Klanttevredenheid

De klant staat bij ons centraal en dat zien wij ook terug in de cijfers. Zo wordt onze dienstverlening door klanten gemiddeld met een acht beoordeeld. Regelmatig vragen wij u om een evaluatieformulier in te vullen. Met uw input kunnen we onze dienstverlening in de toekomst verder optimaliseren.

Over ons logo

Libellen zijn prachtige insecten. Het is dan ook geen toeval dat we voor inspiratie voor ons logo geput hebben uit de fraaie en diverse vormen die de orde van libellen rijk is. Omdat de vleugelvorm het onderscheidende kenmerk is tussen libellen en juffers en elke soort unieke vleugelkenmerken heeft, hebben we dit onderdeel als basisvorm voor ons logo gekozen.

